

in pharmaceutical institutions, which have been tested in practice and are widely used to achieve educational goals in the international context, are described.

It is emphasized that the dynamic development of the modern world determines the need to create universal mechanisms for the adaptation of educational innovations that will contribute to the formation of highly qualified specialists in the field of pharmacy.

Key words: pharmaceutical education, methods, forms, new technologies, pharmaceutical education, medical education, approaches, means of professional training.

Дата надходження статті: 12.06.2024 р.

Рецензент: доктор педагогічних наук, професор Потапчук Т. В.

УДК 373.5.016:821.161.2(091)(2016-2022)

DOI <https://doi.org/10.37915/pa.vi57.601>

Касаткін О. С.*,

orcid.org/0000-0003-3323-8069

ІННОВАЦІЙНИЙ РОЗВИТОК ШКІЛЬНОЇ ЛІТЕРАТУРНОЇ ОСВІТИ УКРАЇНИ (2016 – 2022 РР.)

У статті досліджено інноваційний розвиток шкільної літературної освіти України в період 2016 – 2022 рр. У роботі використано загальнонаукові методи аналізу, синтезу й узагальнення. Метою дослідження є визначення розвитку інновацій у шкільній літературній освіті в зазначений період. Визначено, якими чинниками зумовлено практичне значення нової літературної освіти, та з'ясовано, що завдяки сучасним особливостям розвитку реформи освіти інноваційний процес набув важливого значення в системі загальної середньої освіти. Освітня реформа вимагає підвищення ефективності підготовки вчителів, зокрема їх здатності досліджувати проблеми освіти за допомогою сучасних інструментів, орієнтуватися в широкому інформаційному ландшафті, проводити унікальні дослідження, представляти навчальні матеріали цікавими та ефективними способами і взаємодіяти зі здобувачами освіти онлайн за допомогою шкільних проєктів. Доведено, що вихідні концептуальні положення інноваційних процесів у системі освіти викладено в законах України «Про освіту» (2017), «Про повну загальну середню освіту» (2020). Обґрунтовано, що одним із важливих напрямків української освіти є забезпечення духовного розвитку учнів, тому розвиток шкільної літературної освіти в Україні було спрямовано на значне підвищення якості та ефективності освітнього процесу. Упровадження нових технологій, зокрема цифрових, та особистісно орієнтованих підходів зробило уроки літератури більш актуальними та цікавими для здобувачів освіти. Виокремлено зміни, що були спрямовані на підвищення якості та ефективності освітнього процесу, – активне впровадження компетентнісного підходу, поширення цифрових технологій в освіті, оновлення методів викладання, нові підходи до оцінювання та зворотного зв'язку. Загалом інноваційні зміни в шкільній літературній освіті забезпечують усебічний розвиток учнів і їхню готовність до життя в сучасному суспільстві.

Ключові слова: шкільна літературна освіта, українська література, зарубіжна література, розвиток освіти, інформаційні ресурси, компетентність, міжнародна співпраця.

Постановка проблеми. На теперішньому етапі розвитку людство переживає складний процес глобалізації та інтеграції, змінюються методи й обсяги поширення інформації, віртуальне електронне середовище стрімко модернізується і впливає на переформатування освітньої сфери. Відбуваються впровадження інноваційних технологій в освіту, розвиток критичного мислення та емоційного інтелекту учнів,

*© Касаткін О. С.

а також запобігання перевантаженню й зосередження уваги на успішній соціалізації через концептуалізацію як європейських стандартів, так і вітчизняної освіти.

Реформа освіти вимагає підвищення ефективності підготовки вчителів, особливо їхньої здатності досліджувати проблеми освіти за допомогою сучасних інструментів, орієнтуватися в широкому інформаційному середовищі, проводити власні дослідження, представляти навчальні матеріали цікавими та ефективними способами і взаємодіяти зі здобувачами освіти в Інтернеті через шкільні проєкти. Серед ключових компонентів – концепція декомунізації Нової української школи: підтримка вчителів, що володіють творчою свободою і бажають професійно розвиватися; освітні програми, що формують цінності; новий освітній контент, заснований на формуванні життєвих здібностей, необхідних для успішної самореалізації в суспільстві.

Аналіз досліджень. Значна кількість дослідників вивчали реформування шкільної літературної освіти України. Зокрема, Н. Гоголь аналізує педагогічну та методологічну спадщину української, російської та зарубіжної літератури 1950–2016 років [1], О. Ісаєва звернула увагу на особливості організації освітнього процесу у воєнний час, що виявляє ознаки реального педагогічного геноциду [4], Г. Клочек досліджує стратегію й тактику реформування літературної освіти в Новій українській школі [5], Н. Комарівська, І. Лапшина та Н. Франчук розкривають особливості естетичного виховання дітей дошкільного та молодшого шкільного віку [6], Л. Нежива та С. Паламар аналізують упровадження інтерактивних технологій у літературознавство, перетворення вектора лекцій в інтерактивну взаємодію з аудиторією учнів та актуалізацію практичного навчання з використанням завдань і майстер-класів [7], Г. Райбедюк розглядає системний підхід до використання літературних регіональних джерел знань у контексті кризи сучасної літературної освіти [8], К. Резнікова висвітлює тенденції та реформи, що відбулися і вплинули на становлення літературної освіти в українській початковій школі в новітній період [9], А. Ситченко, В. Баденкова, І. Корнієнко викладають проблеми підвищення якості мовної та літературної освіти учнів за допомогою можливостей розвивального навчання [11], О. Слижук вважає, що підлітковий вік є найефективнішим періодом для розвитку нових когнітивних та емоційних утворень особистості, на які слід спиратися, добираючи художні тексти для читання та інтерпретації [12], О. Степаненко вивчає тенденції викладання літератури в українських загальноосвітніх закладах 1930–1990-х років, зазначаючи, що досвід багатьох учених і методологів минулого не втратив своєї наукової значущості та актуальності й для сучасних уроків шкільної літератури [13]. Проблему ефективної реалізації інтерактивного принципу мистецтва в системі сучасної шкільної літературної освіти розглядає Т. Яценко [14].

Метою статті є дослідження інноваційного розвитку шкільної літературної освіти з 2016 до 2022 року.

Виклад основного матеріалу. Національна система освіти на сучасному етапі характеризується активним розвитком освітніх інновацій, що спрямовані не тільки на модернізацію системи освіти відповідно до новітніх надбань науки, культури і соціальної практики, але й на збереження досягнень минулого часу.

Звичайно, освіта органічно поєднується з інноваційним і традиційним підходом. Традиції є основою порядку і структури національної системи освіти, механізму збереження універсальних форм і передання освітнього досвіду, порядку історичної думки, моделі імітації освіти. Без традицій освіта може втратити свою послідовність, цілісність та історичність. З іншого боку, традиції не мають заважати розвитку інновацій. Це не дивно, адже в цьому разі освіта може перетворитися на офіційну, відсторонену схему, яка нічого не дає розуму. Освітні інновації не скасовують традиційну систему, а спрямовані на оновлення освітнього процесу й подолання кризи в ньому [5, с. 8].

Інновація в освіті розглядається як модель новостворених (прикладних) або вдосконалених методів навчання, психології, педагогіки та управління, а також їхніх

авторів. Також інноваціями можна назвати освітні продукти, які значно підвищують якість, ефективність і результативність освітньої діяльності [2].

Визначення інноваційних процесів у системі освіти закріплено в законах України «Про освіту» (2017) та «Про повну загальну середню освіту» (2020) [2; 3]. Критеріями переходу до нової освітньої парадигми є переосмислення освітньої доктрини на рівні європейської якості, модернізація змісту освіти й оптимізація технологічного забезпечення освітнього процесу. Це відповідає останнім тенденціям розвитку освітньої галузі: Міністерством освіти і науки України визначено та схвалено «Концепцію реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» на період до 2029 року» (2016), де визначено стратегічні напрямки модернізації системи освіти з урахуванням міжнародного досвіду і вітчизняних реалій [10, с. 26]. Важливою частиною сучасної освіти в Україні є співпраця з європейськими країнами в галузі інновацій у сфері науки та освіти, ця тенденція в сучасній освітній політиці нашої держави підтверджена багатьма правовими документами, зокрема наказом Міністерства освіти і науки України «Про затвердження дорожньої карти інтеграції українських наукових та інноваційних систем у Європейський дослідницький простір» (2021). Така співпраця сприяє створенню та впровадженню інноваційних методів навчання в національну та міжнародну педагогічну практику та підвищенню якості освіти загалом. Нині наукові розвідки, спрямовані на новий напрямок комплексних досліджень у галузі освіти, оновлюються, підкреслюючи ціннісну базу модернізації освіти та стимулюючи інноваційні процеси [4, с. 213].

Від 2016 по 2022 рік шкільна літературна освіта в Україні зазнала значних інноваційних змін. Зокрема, упровадження Нової української школи (НУШ) було спрямовано на оновлення освітніх програм, орієнтованих на компетентнісний підхід, що включає розвиток критичного мислення та читацьких навичок. А використання інтерактивних методів, електронних підручників та онлайн-платформ для навчання стало стандартом [14, с. 240].

Також було переглянуто підхід до оцінювання, аби зосередитися на вміннях аналізувати і критично оцінювати літературні твори. Включення сучасних творів й авторів до шкільних програм розширило літературний горизонт учнів, сприяючи їхньому культурному розвитку та формуванню творчого мислення. Ці зміни спрямовані на підготовку здобувачів освіти до проблем сучасного світу, підвищення їхньої здатності до самостійного мислення та інтеграції в глобальний контекст. Оновлена програма впливає на взаємодію вчителів та учнів, що має як переваги, так і недоліки.

Переваги:

1) покращено взаємодію та зворотний зв'язок. Саме інтерактивні методи навчання сприяють більш активному залученню учнів в освітній процес. Дискусії, дебати та рольові ігри стимулюють учнів висловлювати свою думку та взаємодіяти із вчителями на рівних. Формувальне оцінювання дозволяє вчителям надавати регулярний зворотний зв'язок, що допомагає учням усвідомлювати свої успіхи та сфери, які потребують покращення. Це створює атмосферу підтримки та взаєморозуміння;

2) підвищення мотивації учнів. Проектне навчання та інтеграція сучасних технологій роблять уроки цікавішими та актуальнішими для учнів. Це сприяє підвищенню їхньої мотивації до навчання та розвитку творчих здібностей. Розширення літературного світогляду завдяки введенню сучасних авторів і творів стимулює учнів до читання та аналізу різноманітних літературних джерел;

3) індивідуалізація навчання. Цифрові ресурси та електронні підручники дозволяють учителям адаптувати матеріали до індивідуальних потреб учнів, забезпечуючи диференційований підхід та враховуючи різні рівні підготовки учнів.

Недоліки:

1) навантаження на вчителів. Упровадження нових методів викладання та інтеграція технологій вимагає додаткового часу на підготовку уроків, також додає стресу за потреби постійного підвищення кваліфікації;

2) технічні проблеми. Використання електронних підручників та онлайн-ресурсів залежить від наявності відповідного технічного забезпечення. Недостатня інфраструктура або технічні збої можуть ускладнити процес навчання;

3) різний рівень готовності учнів. Не всі здобувачі освіти однаково швидко адаптуються до нових методів навчання. Це може створювати нерівність в освітньому процесі, коли частина учнів відстає через недостатню технічну підготовку або відсутність доступу до необхідних ресурсів;

4) опір змінам. Деякі вчителі та учні можуть опиратися змінам, які вводяться в межах оновленої програми. Це може бути пов'язано зі звичкою до традиційних методів навчання та небажанням виходити із зони комфорту.

Реальні переваги оновленої програми включають активніше залучення учнів до освітнього процесу, підвищення їхньої мотивації та розвиток критичного мислення. Водночас вчителі стикаються з викликами, пов'язаними з потребою адаптації до нових методів викладання, додатковими навантаженнями та технічними проблемами. Для успішного впровадження цих змін важливо забезпечити належну підтримку вчителів та технічне забезпечення освітніх закладів [17, с. 215].

Інноваційний процес набув особливого значення в системі загальної середньої освіти завдяки сучасним особливостям розвитку реформи освіти. Відбувається створення інноваційних рухів учителів, міжнародних мереж з описом досвіду педагогічних новацій та громадської інфраструктури для координації інноваційного процесу. Інноваційна діяльність загальноосвітніх середніх навчальних закладів, що надає альтернативу в освітній практиці, сприяє зміні стереотипного мислення вчителів та управлінців у галузі освіти, появи нових цінностей і освітніх стратегій, розширює мережу отримання інформації та спонукає освітян до ініціативи [3].

Одним із важливих напрямків української освіти є забезпечення духовного розвитку учнів. У межах навчальних дисциплін література має особливе значення як мистецтво слова та як спосіб формування загальної культури, моральних орієнтацій і цінностей особистості. Оскільки шкільна літературна освіта забезпечується кількома різними предметами, слід розробити єдину концепцію навчання в сучасних умовах [7, с. 137].

Практичне значення навчання нової літературної освіти зумовлено багатьма чинниками, а саме [9, с. 1212]:

1) не існує узгоджень між освітніми програмами й навчальними матеріалами з різних предметів літературної освіти;

2) навантаження на уроці літератури дуже високе, а твори часто не відповідають віковим характеристикам учня, що призводить до втрати читацького інтересу;

3) діти та підлітки мають бути повністю залучені до мовного й культурного багатства України та народів світу;

4) важливість підвищення загального культурного й морального рівня сучасного українського суспільства;

5) стрімкий розвиток комп'ютерних технологій, засобів масової інформації та аудіовізуальних продуктів сприяє обміну книгами;

6) потреба формування активної громадянської позиції молодого покоління;

7) розширення відносин України з іншими країнами (особливо в контексті вступу до Європейського Союзу);

8) перехід на 12-річну середню загальну освіту;

9) уведення професійної освіти тощо.

Розділ літератури спрямований на загальний розвиток дитини та формування навичок спілкування, які є одними з найбільш важливих і для здобувачів вищої освіти. Кожній людині незалежно від її професії потрібна здатність послідовно висловлювати

свої думки. Уміння користуватися мовою дозволяє нам ділитися своїми знаннями, думками і враженнями з іншими людьми, відстоювати свої переконання й уникати непорозумінь [8, с. 116].

Управління сучасним закладом загальної середньої освіти є складним комплексним завданням, що вимагає залучення багатьох різних ресурсів, зокрема інформаційних, які є основою інновацій та автоматизації освітнього процесу в закладах.

Інформаційний ресурс – це сукупність документів чи окремих документів, інший інформаційний об'єкт, що перебуває в інформаційних системах (якими можуть бути бібліотеки, архіви, банки даних тощо), сприймається користувачем візуально і накопичує відомості, які формуються за певними ознаками або критеріями [6, с. 85].

У період 2016–2022 рр. шкільна літературна освіта в Україні зазнала значних змін, спрямованих на підвищення якості й ефективності освітнього процесу. Основними нововведеннями були [16, с. 198]:

1. Компетентнісний підхід:

– орієнтація на розвиток критичного мислення та читацьких компетенцій. Учні навчаються аналізувати, інтерпретувати та критично оцінювати літературні твори, що сприяє розвитку їхнього мислення та творчих здібностей;

– уведення сучасних авторів і творів у навчальні програми для розширення літературного світогляду та актуалізації змісту освіти.

2. Цифровізація освіти:

– використання електронних підручників та онлайн-ресурсів. Це включає створення та використання інтерактивних навчальних платформ, що забезпечують доступ до якісного навчального матеріалу незалежно від місця знаходження учнів;

– інтеграція сучасних технологій в освітній процес, що дозволяє використовувати мультимедійні ресурси, відеоматеріали та інтерактивні завдання для покращення розуміння літературних творів.

3. Оновлення методів викладання:

– проектне навчання, упровадження проектів та дослідницьких робіт, які дозволяють учням глибше зануритися в тему, працювати над спільними проектами та розвивати навички командної роботи;

– інтерактивні методи навчання, використання дискусій, дебатів, рольових ігор та інших інтерактивних методів сприяє активному залученню учнів в освітній процес.

4. Оцінювання та підхід до зворотного зв'язку:

– нові критерії оцінювання акцентують увагу не тільки на знаннях, але й на вміннях аналізувати, критично мислити та творчо підходити до виконання завдань. Це забезпечує більш комплексну оцінку досягнень здобувачів освіти;

– формативне оцінювання (зворотний зв'язок у процесі навчання) сприяє кращому розумінню учнями своїх сильних та слабких сторін, що допомагає їм вдосконалюватися.

Завдяки освітній реформі основною метою здобуття повної загальної середньої освіти є визнання себе громадянином України, життя в суспільстві та розвиток природного й цивілізованого взаєморозуміння [15, с. 170].

Удосконалення шкільної літературної освіти може сприяти розвитку таких якостей у молодого покоління, як усвідомлений життєвий вибір та самореалізація, готовність до роботи і громадянська участь, самовдосконалення впродовж усього життя. Пошук та підтримка здобувачів освіти, які мають організаційні здібності та свідомі лідерські якості, також стане важливим кроком реформування освіти. Кожна фундаментальна трансформація системи освіти, що відбувається в нашому суспільстві, дозволить активніше залучати молодих людей до всіх процесів, які допомагають їм розвиватися [11, с. 114].

Висновки. Отже, розвиток шкільної літературної освіти в Україні в період 2016–2022 рр. спрямований на суттєве покращення якості та ефективності освітнього процесу. Запровадження нових методик, використання цифрових технологій та особистісно

орієнтований підхід дозволили зробити уроки літератури більш актуальними та цікавими для учнів. Підвищення кваліфікації вчителів та міжнародна співпраця сприяють інтеграції європейських стандартів і кращих практик у навчальні програми. Акцент на гуманістичних аспектах освіти допомагає формувати у школярів моральні цінності та громадянську свідомість. Загалом інноваційні зміни в шкільній літературній освіті забезпечують усебічний розвиток учнів та їхню підготовку до життя в сучасному суспільстві.

Перспективи подальшого наукового пошуку пов'язуємо з вибудовою шляхів розвитку шкільної літературної освіти в Україні з урахуванням перспективного педагогічного досвіду.

Список використаних джерел:

1. Гоголь Н. Періодизація розвитку шкільної літературної освіти на засадах культурологічного підходу (1950-ті – 2016 рр.). *Педагогічні науки*. 2022. № 48. С. 180–189. URL: <http://46.201.250.252/bitstream/handle/123456789/2137/24%20%281%29.pdf?sequence=1&isAllowed=y>
2. Закон «Про освіту». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>
3. Закон «Про повну загальну середню освіту». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/463-20#Text>
4. Ісаєва О. Шкільна літературна освіта в Україні і виклики часу: у пошуках відповідностей. *Pedagogy and Education*. 2023. № 183. С. 211–223. DOI: <http://dx.doi.org/10.51582/interconf.19-20.12.2023.020>
5. Клочек Г. Літературна освіта в новій українській школі: стратегія і тактика реформування. *Дивослово*. 2017. № 1. С. 7–11. URL: <https://dyvoslovo.com.ua/wp-content/uploads/2017/02/2-0117.pdf>
6. Комарівська Н., Лапшина І., Франчук Н. Літературна освіта дітей дошкільного та молодшого віку в контексті естетичного виховання. *Наукові записки ВДПУ імені Михайла Коцюбинського*. 2020. № 61. С. 83–87. URL: https://library.vspu.net/jspui/bitstream/123456789/8393/1/Komarivska_Naukovi_zapiski_v%2061_2020-83-87.pdf
7. Нежива Л., Паламар С. Інноваційні технології в літературній освіті майбутніх учителів початкової школи. *Освітологічний дискурс*. 2020. № 4(31). С. 129–142. DOI: <https://doi.org/10.28925/2312-5829.2020.4.9>
8. Райбедюк Г. Систематичний підхід до використання джерел літературного краєзнавства в умовах кризи сучасної літературної освіти в Україні. *Науковий вісник Ізмаїльського державного гуманітарного університету*. 2020. № 49. С. 112–120. URL: http://dspace.idgu.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/1467/1/Райбедюк_Г._НВ_49_Педагогічні_науки.pdf
9. Резнікова К. Стан шкільної літературної освіти України в період з 1991 по 1998 рр. *Вісник науки та освіти*. 2024. № 1(19). С. 1208–1217. URL: <http://perspectives.pp.ua/index.php/vno/article/view/8947/8994>
10. Резнікова К. Вектори інноваційного розвитку літературної освіти у XXI столітті. *Загальна педагогіка та історія педагогіки*. 2023. № 64. С. 25–27. URL: http://www.innovpedagogy.od.ua/archives/2023/64/part_1/4.pdf
11. Ситченко А., Баденкова В., Корнієнко І. Структуризація навчальної діяльності як фактор якості шкільної мовно-літературної освіти. *Збірник наукових праць Уманського державного педагогічного університету*. 2020. № 4. С. 113–115. URL: <http://znp.udpu.edu.ua/article/download/224138/224325>
12. Слижук О. Літературна освіта підлітків в Україні: психолого-педагогічні основи. *Science and Education a New Dimension. Pedagogy and Psychology*. 2019. № 7(85). С. 45–48. URL: <https://seanewdim.com/wp-content/uploads/2021/04/Literary-education-of-teens-in-Ukraine-psychological-and-pedagogical-bases-O.-A.-Slyzhuk.pdf>
13. Степаненко О. Тенденції вивчення літератури у закладах загальної середньої освіти України у 30–90 роках ХХ століття. *Інноваційна педагогіка*. 2022. № 49. С. 38–43. URL: http://www.innovpedagogy.od.ua/archives/2022/49/part_2/8.pdf
14. Яценко Т. Мистецький контекст в оновленому змісті сучасної шкільної літературної освіти. *Науковий вісник Ізмаїльського державного гуманітарного університету*. 2021. № 48. С. 238–245. URL: <http://visnyk.idgu.edu.ua/index.php/nv/article/view/314>

15. Яценко Т. Міжмистецька взаємодія у шкільній літературній освіті: практичний аспект. *Актуальні питання гуманітарних наук*. 2020. № 27(6). С. 169–172. URL: https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/bitstream/lib/37441/1/27-6_2020%281%29.pdf#page=169
16. Яценко Т. Розвиток читацької компетентності учнів ліцею у контексті нової парадигми шкільної літературної освіти. *Педагогічні науки*. 2019. № 3(326). С. 194–202. URL: <http://hdl.handle.net/123456789/4737>
17. Яценко Т. Формування читацької грамотності учнів у системі шкільної літературної освіти: психолого-педагогічний аспект. *Науковий вісник НПУ імені М. П. Драгоманова*. 2021. № 79. С. 214–218. URL: <https://enpuir.npu.edu.ua/bitstream/handle/123456789/34661/Yatsenko.pdf?sequence=1>

References:

1. Hohol, N. (2022). Periodyzatsiia rozvytku shkilnoi literaturnoi osvity na zasadakh kulturolohichnoho pidkhotu (1950-ti – 2016) [Periodization of the development of school literary education based on the cultural approach (1950s – 2016)]. *Pedahohichni nauky*, 48, 180–189 [in Ukrainian].
2. On Education, The Law of Ukraine [in Ukrainian].
3. The Law on Complete General Secondary Education [in Ukrainian].
4. Isaieva, O. (2023). Shkilna literaturna osvita v Ukraini i vyklyky chasu: u poshukakh vidpovidnestei [School literary education in Ukraine and the challenges of time: in search of correspondences]. *Pedagogy and Education*, 183, 211–223 [in Ukrainian].
5. Klochek, H. (2017). Literaturna osvita v novii ukrainskii shkoli: stratehiia i taktyka reformuvannia [Literary education in the New Ukrainian School: strategy and tactics of reform]. *Dyvoslovo*, 1, 7–11 [in Ukrainian].
6. Komarivska, N., Lapshyna, I., & Franchuk, N. (2020). Literaturna osvita ditei doshkilnoho ta molodshoho viku v konteksti estetychnoho vykhovannia [Literary education of preschool and younger children in the context of aesthetic education]. *Naukovi zapysky VDPU imeni Mykhaila Kotsiubynskoho*, 61, 83–87 [in Ukrainian].
7. Nezhyva, L., & Palamar, S. (2020). Innovatsiini tekhnolohii v literaturnii osviti maibutnikh uchyteliv pochatkovoii shkoly [Innovative technologies in the literary education of future primary school teachers]. *Osvitolohichni dyskurs*, 4(31), 129–142 [in Ukrainian].
8. Raibediuk, H. (2020). Systematychnyi pidkhid do vykorystannia dzherel literaturnoho kraieznavstva v umovakh kryzy suchasnoi literaturnoi osvity v Ukraini [A systematic approach to the use of sources of literary local history in the conditions of the crisis of modern literary education in Ukraine]. *Naukovyi visnyk izmail'skoho derzhavnoho humanitarnoho universytetu*, 49, 112–120 [in Ukrainian].
9. Reznikova, K. (2024). Stan shkilnoi literaturnoi osvity Ukrainy v period z 1991 po 1998 [The state of school literary education in Ukraine in the period from 1991 to 1998]. *Visnyk nauky ta osvity*, 1(19), 1208–1217 [in Ukrainian].
10. Reznikova, K. (2023). Vektory innovatsiinoho rozvytku literaturnoi osvity u XXI stolitti [Vectors of innovative development of literary education in the 21st century]. *Zahalna pedahohika ta istoriia pedahohiky*, 64, 25–27 [in Ukrainian].
11. Sytchenko, A., Badenkova, V., & Korniienko, I. (2020). Strukturyzatsiia navchalnoi diialnosti yak faktor yakosti shkilnoi movno-literaturnoi osvity [Structuring of educational activities as a quality factor of school language and literature education]. *Zbirnyk naukovykh prats Umanskoho derzhavnoho pedahohichnoho universytetu*, 4, 113–115 [in Ukrainian].
12. Slyzhuk, O. (2019). Literaturna osvita pidlitkiv v Ukraini: psykholoho- pedahohichni osnovy [Literary education of teenagers in Ukraine: psychological and pedagogical foundations]. *Science and Education a New Dimension. Pedagogy and Psychology*, 7 (85), 45–48 [in Ukrainian].
13. Stepanenko, O. (2022). Tendentsii vyvchennia literatury u zakladakh zahalnoi serednoi osvity Ukrainy u 30–90 rokakh XX stolittia [Trends in the study of literature in general secondary education institutions of Ukraine in the 1930s–1990s]. *Innovatsiina pedahohika*, 49, 38–43 [in Ukrainian].
14. Yatsenko, T. (2021). Mystetskyi kontekst v onovlenomu zmisti suchasnoi shkilnoi literaturnoi osvity [Artistic context in the updated content of modern school literary education]. *Naukovyi visnyk Izmail'skoho derzhavnoho humanitarnoho universytetu*, 48, 238–245 [in Ukrainian].

15. Yatsenko, T. (2020). Mizhmystetska vzaiemodiia u shkilnii literaturnii osviti: praktychnyi aspekt [Inter-art interaction in school literary education: practical aspect]. *Aktualni pytannia humanitarnykh nauk*, 27 (6), 169-172 [in Ukrainian].
16. Yatsenko, T. (2019). Rozvytok chytatskoi kompetentnosti uchniv litseiu u konteksti novoi paradyhmy shkilnoi literaturnoi ovity [Development of reading competence of lyceum students in the context of the new paradigm of school literature]. *Pedahohichni nauky*, 3 (326), 194–202 [in Ukrainian].
17. Yatsenko, T. (2021). Formuvannia chytatskoi hramotnosti uchniv u systemi shkilnoi literaturnoi osvity: psykholoho-pedahohichni aspekt [Formation of students reading literacy in the system of school literary education: psychological and pedagogical aspect]. *Naukovyi visnyk NPU imeni M. P. Drahomanova*, 79, 214-218 [in Ukrainian].

Kasatkin O. S.,

orcid.org/0000-0003-3323-8069

INNOVATIVE DEVELOPMENT OF SCHOOL LITERARY EDUCATION (FROM 2016 TO THE PRESENT)

The article examines the innovative development of school literary education in Ukraine in the period 2016 – 2022. The following methods are used in the work: analysis, synthesis and generalization. The purpose of the research is to determine the development of innovations in school literary education in researching period. It is established what factors determine the practical importance of learning new literary education. It is found that thanks to the modern features of the development of the education reform, the innovative process has gained special importance in the system of general secondary education. Education reform requires improving the effectiveness of teacher training, including the ability to research educational issues using modern tools, navigate the vast information landscape, conduct unique research, present educational materials in interesting and effective ways, and interact with students online through school projects. It is revealed that the innovative process has gained special importance in the education system due to the modern features of the development of the education reform. It is proven that the initial conceptual provisions of innovative processes in the education system are laid down in the laws of Ukraine "On Education" (2017) and "On Comprehensive General Secondary Education" (2020). It is substantiated that one of the important directions of Ukrainian education is the provision of spiritual development of students. Thus, the development of school literary education in Ukraine is aimed at significantly increasing the quality and efficiency of the educational process. The introduction of new technologies, digital technologies and person-oriented approaches has made literature lessons more relevant and interesting for students. The content of the changes aimed at improving the quality and efficiency of the educational process is highlighted: active implementation of the competency-based approach, the spread of digital technologies in education, updating teaching methods, new approaches to assessment and feedback. In general, innovative changes in school literary education ensure comprehensive development of students and their readiness for life in modern society.

Key words: school literary education, Ukrainian literature, foreign literature, education development, information resources, competence, international cooperation.

Дата надходження статті: 06.06.2024 р.

Рецензент: доктор педагогічних наук, професор Данилюк С. С.